

Motion till riksdagen 2022/23:676

av **Johanna Haraldsson m.fl. (S)**

Offentlighetsprincipen och fristående skolor

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa offentlighetsprincipen även för fristående skolor och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En generell och solidariskt finansierad välfärd som fördelas efter behov och på lika villkor är ett av grundfundamenten i den svenska modellen. Som en del i den generella välfärden har skolan stor betydelse för varje människa i en av de viktigaste perioderna i individens liv, och skolan är avgörande för uppbyggnaden av ett lands humankapital och för att skapa ett jämlikt samhälle. Alla barn och unga har rätt till en likvärdig skola av hög kvalitet som förmår att möta eleven utifrån hennes behov. Skolan har ett kunskapsuppdrag, ett demokratiuppdrag och ett kompensatoriskt uppdrag.

Jämlikhetskommissionens betänkande, En gemensam angelägenhet (SOU 2020:46), gör följande beskrivning av den svenska skolans utmaningar:

För skolplanering och skolutveckling är tillgången på statistik av avgörande betydelse. Skolresultaten uppvisar en ökad spridning mellan skolor och kommuner. Betygssättningen lider av inflation, och det råder en både akut och långsiktig brist på kompetenta lärare. Från att ha varit ett ledande land vad avser kvalitet och jämlikhet i utbildningssystemet har Sverige under en period fallit till en medelmåttig position inom den grupp av OECD-länder som vi normalt jämför oss med. En återhämtning har skett, så att Sverige nu ligger över genomsnittet.

Fram till hösten 2020 var det möjligt att på ett smidigt sätt få ut statistik samlat från enskilda skolor. Resultat på nationella prov, betygsresultat i relation till nationella proven, lärartäthet, hur eleverna presterar i de olika ämnena och mycket mer. Våren 2020 kom däremot en dom från kammarrätten som slog fast att uppgifter om fristående skolors elevsammansättning, alltså uppgifter om elevernas bakgrund, och betygsresultat inte längre kan lämnas ut. Eftersom lika villkor ska gälla för kommunala och fristående skolor beslutades att inte heller statistik om kommunala skolor ska vara tillgänglig.

Detsamma gäller även förskolor och fritidshem. Skolverket meddelade att man kommer att stänga ner databaserna SIRIS och Salsa. Tack vare en provisorisk lag åtgärdades delar av problemet tillfälligt fram till 2023, men en mer permanent lösning behövs för framtiden.

Händelsen 2020 visar det absurda i att viktig välfärdsverksamhet som syftar till att stärka individ och samhälle betraktas som affärshemligheter. De verksamheter som finansieras med våra gemensamma skattemedel ska präglas av öppenhet, insyn och transparens. Den uppkomna ordningen med förbud mot att redovisa skolstatistik är oförenlig med synen på likvärdighet, transparens och offentlighetsprincipen i gemensamt finansierad verksamhet och omöjliggör huvudmännens och myndigheters planering och utveckling av skolverksamheter. Samtidigt har ett argument för de som velat se en privatisering av välfärdssektorn varit att det bidrar till att människor, utifrån exempelvis statistik, kan göra medvetna val och på så vis själva kan välja den bästa verksamheten.

Statistik om skolan får aldrig bli affärshemligheter som undångöms det offentliga eller elever och föräldrar som söker information för att välja skola. Det är dags att vi tar tillbaka kontrollen över välfärden. Oberoende skolinformation ska finnas tillgänglig för alla. Samhället – inte marknaden – ska styra skolans utveckling. Det är ett av skälen till att offentlighetsprincipen ska gälla även fristående skolor.

Johanna Haraldsson (S)

Azra Muranovic (S)

Carina Ödebrink (S)